

**Робота командира взводу в
основних видах бою.
Навчальний посібник**

Навчальний посібник підготовлено відповідно до розділу програми підготовки офіцерів запасу з предмету “Тактична підготовка”.

Посібник являє собою систематизований збірник документів та довідкових матеріалів, які застосовуються в практичній роботі командира взводу з організації бою в різних умовах обстановки.

Посібник призначено для студентів, які навчаються за програмою офіцерів запасу, викладачів факультету військової підготовки Військового інституту Київського національного університету імені Тараса Шевченка та інших вищих військово-навчальних закладів Міністерства оборони України.

Навчальний посібник розроблено з метою надання допомоги випускникам факультету військової підготовки та офіцерам, які обіймають посади командира взводу нетривалий час в підготовці і проведенні тактико-стройових, тактичних занять та тактичних навчань з особовим складом механізованих підрозділів.

Бойові формалізовані документи та довідковий матеріал, який містить навчальний посібник, буде також корисний командирам механізованих підрозділів з певним досвідом роботи під час підготовки та веденні основних видів бою, які визначені Бойовими статутами Сухопутних військ Збройних сил України.

РОБОТА КОМАНДИРА ВЗВОДУ В ОСНОВНИХ ВИДАХ БОЮ

НАВЧАЛЬНИЙ ПОСІБНИК

Видавничий дім
«С К І Ф»
Київ – 2023

Робота командира взводу в основних видах бою : навчальний посібник /
Р 58 Зайцев Д.В., Пахарєв С.О., Луценко І.О. — Київ: Вид. дім «СКІФ», 2023. — 140 с.

ISBN 978-966-570-848-3

Навчальний посібник підготовлено відповідно до розділу програми підготовки офіцерів запасу з предмету “Тактична підготовка”.

Посібник являє собою систематизований збірник документів та довідкових матеріалів, які застосовуються в практичній роботі командира взводу з організації бою в різних умовах обстановки.

Посібник призначено для студентів, які навчаються за програмою офіцерів запасу, викладачів факультету військової підготовки Військового інституту Київського національного університету імені Тараса Шевченка та інших вищих військово-навчальних закладів Міністерства оборони України.

Навчальний посібник розроблено з метою надання допомоги випускникам факультету військової підготовки та офіцерам, які обіймають посади командира взводу нетривалий час в підготовці і проведенні тактико-стройових, тактичних занять та тактичних навчань з особовим складом механізованих підрозділів.

Бойові формалізовані документи та довідковий матеріал, який містить навчальний посібник, буде також корисний командирам механізованих підрозділів з певним досвідом роботи під час підготовки та веденні основних видів бою, які визначені Бойовими статутами Сухопутних військ Збройних сил України.

УДК 35.355(351)

ISBN 978-966-570-848-3

© Зайцев Д.В., Пахарєв С.О., Луценко І.О., 2014, 2023.

ЗМІСТ

	ЗМІСТ	2
	ПЕРЕДМОВА	4
1.	ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ, РЕКОМЕНДАЦІЇ І ПРАВИЛА	5
1.1.	Обов'язки командира взводу	6
1.2.	Управління підрозділами і вогнем	7
1.3.	Підготовка вогню	12
1.4.	Управління вогнем	14
1.5.	Організація морально-психологічного забезпечення	19
2.	ОБОРОНА МЕХАНІЗОВАНОГО ВЗВОДУ	20
2.1.	Загальні положення оборонного бою	20
2.2.	Порядок і зміст роботи командира взводу по організації оборони в умовах безпосереднього зіткнення з противником	34
2.2.1.	З'ясування завдання	35
2.2.2.	Розпорядження командира взводу на закріплення та після закріплення на рубежі	37
2.2.3.	Оцінка обстановки та висновки із оцінки обстановки	37
2.2.4.	Рішення командира взводу	40
2.2.5.	Бойовий наказ командира взводу на оборону	42
2.2.6.	Вказівки командира взводу по взаємодії	45
2.2.7.	Вказівки по бойовому забезпеченню	46
2.2.8.	Розпорядження при переході до нічних дій	48
2.3.	Порядок і зміст роботи командира механізованого взводу по організації оборони в умовах відсутності зіткнення з противником	49
2.3.1.	З'ясування завдання	49
2.3.2.	Оцінка обстановки та висновки із оцінки обстановки	52
2.3.3.	Рішення командира взводу	55
2.3.4.	Організація спостереження і безпосередньої охорони	57
2.3.5.	Проведення рекогносцировки	58
2.3.6.	Бойовий наказ командира взводу	60
2.3.7.	Вказівки командира взводу по взаємодії	62
2.3.8.	Вказівки по бойовому забезпеченню	64
2.3.9.	Розпорядження командира взводу при переході до нічних дій	66
3.	НАСТУП МЕХАНІЗОВАНОГО ВЗВОДУ	67
3.1.	Загальні положення наступу	67
3.2.	Порядок і зміст роботи командира взводу у наступі	72
3.3.	Порядок і зміст роботи командира механізованого взводу по організації наступу в умовах безпосереднього зіткнення з противником	78
3.3.1.	З'ясування завдання	78
3.3.2.	Оцінка обстановки	79

3.3.3.	Рішення командира взводу	82
3.3.4.	Проведення рекогносцировки	83
3.3.5.	Бойовий наказ командира взводу	84
3.3.6	Вказівки по взаємодії	86
3.3.7	Вказівки по бойовому забезпеченню і управлінню	88
3.4.	Порядок і зміст роботи командира механізованого взводу по організації наступу з ходу	88
3.4.1.	З'ясування завдання	88
3.4.2	Оцінка обстановки	90
3.4.3	Рішення командира взводу	92
3.4.4	Проведення рекогносцировки	93
3.4.5	Бойовий наказ	94
3.4.6	Організація взаємодії	96
4.	ПОХІДНА ОХОРОНА	99
4.1	Загальні положення	99
4.2	Порядок і зміст роботи командира взводу призначеного в похідну охорону	100
4.3	Порядок і зміст роботи командира взводу призначеної для дій в головній похідній заставі	101
4.3.1	З'ясування завдання	101
4.3.2	Оцінка обстановки	102
4.3.3.	Рішення командира головної похідної застави	103
4.3.4.	Бойовий наказ	105
4.3.5.	Організація взаємодії	106
5.	ПОРЯДОК РОЗРОБКИ І ВЕДЕННЯ БОЙОВИХ ДОКУМЕНТІВ. ДЕЯКІ ФОРМАЛІЗОВАНІ ДОКУМЕНТИ	114
5.1.	Бойовий наказ командира бронегрупи	115
5.2.	Бойовий наказ командира взводу, який призначений в бойову охорону	117
5.3.	Бойовий наказ командира взводу призначеного в сторожову заставу	120
5.4.	Бойовий наказ командира взводу на розташування на місці	122
5.5.	Бойовий наказ командира механізованого взводу на дії в БРД (РД)	123
	ДОДАТКИ	126
	ЛІТЕРАТУРА	140
	ЗАКІНЧЕННЯ	140

ПЕРЕДМОВА

Висока динамічність бойових дій сучасного загальновійськового бою, наявність різноманітної техніки та озброєння, швидка зміна обстановки під час бою розширили та ускладнили роботу командира підрозділу щодо організації бою та управління підрозділами під час його ведення.

Успіх бою буде залежати від умілої його організації, ретельної та всебічної підготовки. Робота командира з організації бою, особливо на місцевості, є найважливішим фактором наближення умов підготовки особового складу до реального бою. Від того, наскільки ефективно буде реалізований цей фактор, буде залежати хід бою та його кінцевий результат. Тільки робота на місцевості дозволить командирю створити модель бою, дати можливість найбільш повно врахувати фактори, які впливають на виконання бойового завдання. Основою всієї роботи командира на місцевості буде уточнення рішення, що було раніше прийнято по карті. На основі цього буде проводитися вся його подальша діяльність з організації бою на місцевості.

В посібнику надаються рекомендації командирам підрозділів по порядку та методиці роботи щодо підготовки і ведення тактичних дій механізованим взводом у взаємодії із підрозділами родів військ, забезпечення та інших видів Збройних Сил України. Головна увага приділяється підготовці і веденню тактичних дій із застосуванням звичайної зброї. У той же час підкреслюється, що підрозділи повинні бути готові успішно діяти і в умовах застосування противником високоточної та всіх видів зброї масового ураження.

Рекомендації, що надані, є основою для розробки тактичних прийомів і способів дій у кожному конкретному випадку.

Посібник розроблено на основі проекту Бойового статуту Сухопутних військ Збройних Сил України, частина III (взвод, відділення, танк) 2010 року, передового досвіду військ по підготовці та проведенню тактичних навчань та занять з механізованими підрозділами. Застосовувати його слід творчо, з урахуванням конкретних умов обстановки.

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ, РЕКОМЕНДАЦІЇ І ПРАВИЛА

Командир взводу несе повну відповідальність за бойову готовність, підготовку взводу, озброєння і військової техніки до дій та успішне виконання бойового завдання у встановлений термін, а також за виховання, військову дисципліну і морально-психологічний стан особового складу. Він завжди повинен знати, де знаходяться, яке завдання виконують підлеглі його підрозділу (солдати, сержанти), їх запити та морально-психологічний стан.

Командир взводу завжди повинен знати обстановку, рівень підготовки і можливості своїх підрозділів, завчасно приймати рішення і ставити завдання підлеглим, організовувати взаємодію, бойове забезпечення бою, твердо управляти підлеглими і приданими підрозділами, досягати виконання отриманих завдань та знищення противника навіть малими силами. Це потребує від командира високих організаторських здібностей, сильної волі, самостійності, знання характеру сучасного бою, засобів і способів його ведення.

Основний обов'язок командира – домогтися виконання поставленого завдання у визначений термін.

Відсутність наказу (бойового розпорядження) старшого командира не може служити командиру виправданням його бездіяльності.

Кожен військовослужбовець повинен знати і дотримуватися **норм міжнародного гуманітарного права:**

- під час виконання поставленого завдання застосовувати зброю тільки проти противника і його військових об'єктів;
- не нападати на осіб і об'єкти, які знаходяться під захистом міжнародного гуманітарного права, якщо ці особи не роблять ворожих дій, а об'єкти не використовуються (не підготовлені до використання) у військових цілях;
- не заподіювати зайвих страждань, не наносити більшого збитку, ніж

необхідно для виконання бойового завдання:

- якщо дозволяє обстановка, підбирати поранених, хворих і осіб, які утримуються від ворожих дій і надавати їм допомогу;
- гуманно ставиться до цивільного населення, поважати його гідність;
- противника, який здався в полон, необхідно роззброїти, за необхідності надати допомогу і передати своєму командирі;
- до полоненого противника необхідно ставитися гуманно;
- утримувати підлеглих і своїх товаришів від порушення норм міжнародного гуманітарного права, про випадки їх порушення доповідати старшому командиріві.

Порушення цих правил не тільки безчестить Батьківщину, але і у встановлених законом випадках тягне за собою кримінальну відповідальність.

Під час виконання поставлених завдань усі командири, у межах своїх обов'язків, повинні враховувати норми міжнародного гуманітарного права під час ухвалення рішення і забезпечити їх виконання своїми підлеглими.

1.1. Обов'язки командира взводу

Командир взводу зобов'язаний:

- знати завдання роти і взводу;
- уміло керувати взводом під час виконання поставлених завдань;
- знати обстановку, вчасно приймати рішення, ставити завдання, наполегливо домагатися їх виконання і вчасно доповідати старшому командирі про виконання поставленого завдання;
- уміло використовувати вогневі засоби взводу, а також результати вогневого ураження противника, уміти викликати і коректувати вогонь артилерії;

вчасно організувати технічне обслуговування техніки та озброєння, а у випадку їх пошкодження – доповідати старшому командирі та організувати (здійснити) ремонт;

знати засоби зв'язку взводу, уміти ними користуватися і навчати своїх підлеглих роботі на них;

слідкувати за витратою боєприпасів і пального, вживати заходів щодо їх поповнення до норм військових;

бути для підлеглих прикладом активності, хоробрості, витривалості і розпорядливості, особливо у важкі хвилини;

підтримувати ініціативу, заохочувати героїзм, самовідданість, військову хитрість і кмітливість своїх підлеглих;

вживати заходів щодо своєчасної евакуації поранених (тих, які отримали важкі бойові та психологічні травми), загиблих (померлих) військовослужбовців і вести їх облік;

повідати за командою про кожного загиблого (померлого) з позначенням місця, часу і обставин загибелі військовослужбовця.

1.2. Управління підрозділами і вогнем

Управління підрозділами і вогнем полягає в цілеспрямованій діяльності командира взводу щодо підтримання постійної бойової готовності взводу (відділення, танку), своєчасній підготовці його до бою (тактичних дій) і безперервному керівництві ним під час виконання поставлених завдань.

Основною управління є рішення командира.

Робота командира щодо організації бойових дій починається з отриманням завдання і здійснюється, як правило, на місцевості, а якщо це неможливо – у вихідному районі по карті (схемі, на макеті місцевості). У цьому випадку бойові завдання відділенням (танкам) і приданим засобам командир взводу уточнює на місцевості в період заняття ними позицій (висування їх до рубежу переходу в атаку).

Порядок роботи командира взводу залежить від:

- конкретної обстановки;
- одержаного завдання;
- наявності часу.

Командир взводу, одержавши бойове завдання:

- з'ясовує його;
- оцінює обстановку;
- приймає рішення;
- проводить рекогносцировку;
- ставить завдання підлеглим підрозділам (особовому складу, вогневим засобам);
- організовує взаємодію, управління, бойове забезпечення, виконання заходів морально-психологічного, тилового і технічного забезпечення;
- організовує і особисто керує підготовкою особового складу, озброєння і військової техніки до дій;
- у встановлений час доповідає командирі роти про готовність взводу.

З'ясування завдання полягає у вивченні завдання, поставленого старшим командиром (начальником).

Під час з'ясування одержаного завдання командир взводу повинен:

- зрозуміти завдання роти і взводу;
- які об'єкти (цілі) на напрямку дій взводу уражаються засобами старших командирів;
- завдання сусідів і порядок взаємодії з ними;
- час готовності до виконання завдання.

Оцінка обстановки включає оцінку противника, своїх підрозділів та сусідів, місцевості, стану погоди, пори року, а також інші фактори, які впливають на виконання бойового завдання.

Оцінюючи обстановку командир взводу повинен вивчити:

- склад, положення та можливий характер дій противника, місця розташування його вогневих засобів;
- стан, забезпеченість і можливість взводу та приданих підрозділів;
- склад, положення, характер дій сусідів і умови взаємодії з ними;
- характер місцевості, її захисні та маскуючі властивості, вигідні підступи, загородження та перешкоди, умови спостереження і ведення вогню;
- крім того, командир взводу враховує стан погоди, пору року, час доби та їхній вплив на підготовку і ведення бою.

У рішенні командир взводу визначає:

- способи виконання отриманого завдання (якому противнику, де і якими засобами нанести ураження, які при цьому вживаються заходи щодо введення його обману);
- побудову бойового (передбойового, похідного) порядку;
- завдання відділенням (танкам, групам, які створюються), приданим підрозділам та вогневим засобам та порядок їх дій;
- організацію управління.

Порядок та способи розгортання взводу у бойовий (передбойовий) порядки та перешикування наведені у додатку 1.

Під час проведення **рекогносцировки** командир взводу вивчає противника і місцевість у напрямку дій взводу з метою уточнення (призначення) орієнтирів і завдань підлеглим.

Рекогносцировка проводиться із залученням командирів штатних, приданих та підтримуючих (у разі можливості) підрозділів.

В ході рекогносцировки командир взводу на місцевості вказує:

- орієнтири;
- положення противника і найбільш можливий характер його дій;
- уточнює завдання відділенням (танкам, тактичним групам) та інші питання, які пов'язані з використанням місцевості в бою (місця позицій відділень, вогневих позицій БМП, БТР, танків, протитанкових та інших вогневих засобів, загороджень і проходів в них;

- маршрут висування взводу і місця спішування механізованих відділень).

Завдання підлеглим підрозділам (особовому складу, вогневим засобам) ставляться бойовим наказом або розпорядженням, які віддаються усно або за допомогою засобів зв'язку.

У бойовому наказі командир взводу вказує:

- у першому пункті – орієнтири і відомості про противника (склад, положення і характер дій противника, місця розташування його вогневих засобів);

- у другому пункті – завдання роти, взводу і сусідів, об'єкти і цілі на напрямках дій взводу, які уражаються засобами старших командирів;

- у третьому пункті (після слова «НАКАЗУЮ») – бойові завдання підлеглим підрозділам (танкам, вогневим засобам, підлеглому особовому складу, групам, які створені);

- у четвертому пункті – час готовності до виконання завдання;

- у п'ятому пункті – питання організації управління (своє місце, за необхідності – заступника, склад групи управління і вогневої підтримки, якщо вона створюється).

У бойовому розпорядженні командир взводу вказує:

- короткі відомості про противника;

- бойові завдання підлеглим підрозділам (танкам, вогневим засобам,

безпосередньо підлеглому особовому складу, створеним групам), а в разі необхідності й інші відомості.

Бойовий наказ (розпорядження) необхідно викладати стисло й гранично зрозуміло.

Під час організації взаємодії та управління командир взводу зобов'язаний:

- узгодити зусилля штатних і приданих вогневих засобів для успішного виконання поставленого завдання;
- добитися правильного і єдиного розуміння всіма командирами відділень (танків) бойового завдання і способів його виконання;
- вказати сигнали оповіщення, управління, взаємодії та порядок дій по них;
- уточнити (довести) радіодані і порядок користування радіо- і сигнальними засобами зв'язку.

Під час організації **бойового забезпечення** командир взводу вказує які заходи і до якого часу виконати.

Організуючи бойове забезпечення командир взводу вказує:

- порядок спостереження;
- порядок дій особового складу під час застосування противником зброї масового ураження і високоточної зброї;
- порядок інженерного обладнання позицій заходи щодо маскування;
- склад, завдання підрозділів охорони та порядок їх виконання.

Заходи морально-психологічного забезпечення у взводі організуються на підставі вказівок командира роти (заступника командира роти з виховної роботи). Під час організації заходів морально-психологічного забезпечення командир взводу вказує терміни їх проведення і ставить завдання активу взводу, який призначений.

Книги, які можуть вас зацікавити

Підручник виживання в екстремальних ситуаціях. Досвід спеціальних підрозділів світу

Тактика легкої піхоти для дій малих груп

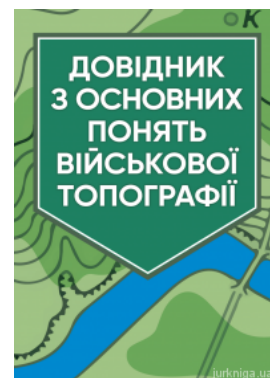
Індивідуальна фізична підготовка військовослужбовців за стандартами НАТО

Ближній бій. Місто, забудова, вулиця. Уроки битви та вправи

Військова розвідка. Навчальний посібник

Довідник з основних понять військової топографії

Перейти до галузі права
Військове право

Перейти на сайт →